

Autor: Mgr. Marcela Šiková

Datum vytvoření: 10. února 2013

Škola: Základní škola a mateřská škola Jesenice, okr. Rakovník

Předmět: Dějepis

Téma: Jiří z Poděbrad – první volený král

Ročník: 7. roč.

Anotace: Materiál lze použít k tématu vrcholný středověk.

Očekávaný výstup:

Žák vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám.

Klíčová slova: Jiří z Poděbrad, správce, první volený král

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Jiří z Poděbrad – první volený král

Patřil k pokolení, které vyzrálo uspěchaně, uprostřed polipanských zmatků. Cesty ke kariéře byly tenkrát otevřeny... Jiřík měl k rychlému vzestupu všechny předpoklady. Byl ctižádostivý, energický, realistický, tvrdý a nesmírně pracovitý. Navíc patřil ke starobylému rodu. Bylo mu sedmnáct, když na počátku roku 1437 usedl do lavice zemského soudu v roli kmeta. Právo kmeta nesouviselo s věkem, bylo dědičné a v Jiříkově případě plynulo ze skutečnosti, že se stal svrchovaným pánem Poděbrad, Litic, Kunštátu, Boskovic a dalších zboží...

Rok 1452. Po řadě bojů, tajných jednání a tajných kompromisů uznávají Jiříka za zemského správce i dosavadní soupeři – Rožmberk, město Tábor a západočeské lanfrídy. Celozemský sněm ho potvrzuje ve funkci... Ne všechno se Poděbradovi dařilo a ne všichni přijímali jeho vzestup s nadšením. V roce 1453 se proti němu připravovalo v Praze povstání.

... Ladislav Pohrobek náhle zemřel a osmatřicetiletý Poděbrad byl po tříměsíčním volebním boji jednomyslně zvolen jeho zástupcem... Bylo třeba vyřešit spleť problémů. Vždyť „král Holec“ nezanechal potomka, který by podle tehdejších státoprávních názorů český stát jednoduše zdědil. Podle Zlaté buly císaře Karla IV. Mohly v případě vymření královských potomků v mužské i ženské linii české stavy sáhnout k volbě nového vládce.

... 27. února 1458 sněm poprvé zasedl. 2. března 1458 byl všemi přítomnými hlasy Jiří z Poděbrad zvolen a prohlášen novým českým králem. V dojetí pak přednesl nástupnický projev, ve kterém slíbil respekt a snášenlivost kališníkům i katolíkům a dodržování kompaktát.

1. Kdy se Jiříkovi otevírají cesty ke kariéře? polipanské období, po roce 1434
2. Jaké vlastnosti měl Jiřík? energický, realistický, tvrdý a pracovitý
3. Která panství mu patřila? svrchovaný pán Poděbrad, Litic, Kunštátu, Boskovic a dalších zboží.
4. Ve kterém roce se stává správcem Čech? 1452
5. Komu se říkalo „král Holec“? Ladislavu Pohrobkovi, vnukovi Zikmunda
6. Kolik let je Jiříkovi? 38 let
7. Který dokument umožňoval zvolit českého krále? Zlatá bula Karla IV.
8. Kdy byl Jiřík zvolen českým králem? 2. 3. 1458
9. Co slíbil ve svém projevu? respekt a snášenlivost kališníkům i katolíkům a dodržování kompaktát.
10. Víš, jak se mu říkalo? „Král dvojího lidu“

Literatura: HORA, Petr. *Toulky českou minulostí*: 2. díl. 1. vyd. Praha: Práce, 1991, 453 s. ISBN 80-208-0111-1.

Jiří z Poděbrad – první volený král

Patřil k pokolení, které vyzrálo uspěchaně, uprostřed polipanských zmatků. Cesty ke kariéře byly tenkrát otevřeny... Jiřík měl k rychlému vzestupu všechny předpoklady. Byl ctižádostivý, energický, realistický, tvrdý a nesmírně pracovitý. Navíc patřil ke starobylému rodu. Bylo mu sedmnáct, když na počátku roku 1437 usedl do lavice zemského soudu v roli kmeta. Právo kmeta nesouviselo s věkem, bylo dědičné a v Jiříkově případě plynulo ze skutečnosti, že se stal svrchovaným pánem Poděbrad, Litic, Kunštátu, Boskovic a dalších zboží...

Rok 1452. Po řadě bojů, tajných jednání a tajných kompromisů uznávají Jiříka za zemského správce i dosavadní soupeři – Rožmberk, město Tábor a západočeské lanfrídy. Celozemský sněm ho potvrzuje ve funkci... Ne všechno se Poděbradovi dařilo a ne všichni přijímali jeho vzestup s nadšením. V roce 1453 se proti němu připravovalo v Praze povstání.

... Ladislav Pohrobek náhle zemřel a osmatřicetiletý Poděbrad byl po tříměsíčním volebním boji jednomyslně zvolen jeho zástupcem... Bylo třeba vyřešit spleť problémů. Vždyť „král Holec“ nezanechal potomka, který by podle tehdejších státoprávních názorů český stát jednoduše zdědil. Podle Zlaté buly císaře Karla IV. Mohly v případě vymření královských potomků v mužské i ženské linii české stavy sáhnout k volbě nového vládce.

... 27. února 1458 sněm poprvé zasedl. 2. března 1458 byl všemi přítomnými hlasy Jiří z Poděbrad zvolen a prohlášen novým českým králem. V dojetí pak přednesl nástupnický projev, ve kterém slíbil respekt a snášenlivost kališníkům i katolíkům a dodržování kompaktát.

1. Kdy se Jiříkovi otevírají cesty ke kariéře?
2. Jaké vlastnosti měl Jiřík?.....
3. Která panství mu patřila?.....
4. Ve kterém roce se stává správcem Čech?
5. Komu se říkalo „král Holec“?.....
6. Kolik let je Jiříkovi?
7. Který dokument umožňoval zvolit českého krále?.....
8. Kdy byl Jiřík zvolen českým králem?.....
9. Co slíbil ve svém projevu?
10. Víš, jak se mu říkalo?.....

Literatura: HORA, Petr. *Toulky českou minulostí*: 2. díl. 1. vyd. Praha: Práce, 1991, 453 s. ISBN 80-208-0111-1.